

Villy Schjøtt
Birkemosevej 30
3550 Slangerup

9. april 2012

Folketingets Forsvarsudvalg.

Skandale vedrørende materielinvestering synes at blive fuldbyrdet.

Anskaffelse af skibsbaseret helikopter.

1. Status.

Der er kun 2 tilbageværende kandidater i feltet i forbindelse med typevalg til anskaffelse af ny skibsbaseret helikopter.

1.1. Anvendelse.

Denne nye helikoptertype skal fremover anvendes på de eksisterende helikopterbærende enheder: fleksible støtteskibe (der har plads til 2), fregatter og inspektionsskibe. Derudover skal de kunne anvendes operativt sammen med inspektionsfartøjer i det arktiske område, i alt 11 helikopterplatforme (9 med hangarer). Helikopteren skal også kunne løse opgaver, der ikke udelukkende indebærer elementer af skibsoperationer.

1.2. Fremtiden.

Det må forventes, at de nye helikoptere skal tjene forsvaret i 30 - 40 år. Det må således være en forudsætning, at størrelse og de operative parametre skal kunne tilgodese andre opgaver end de nuværende.

Det er derfor overordentlig væsentligt, at helikopteren er baseret på moderne teknologiske konstruktionsmetoder under anvendelse af moderne teknologi, der kan opdateres/opgraderes løbende i anvendelsesperioden.

2. Kandidater.

2.1. AW159 (Wildcat).

Wildcat forekommer at være en "facelifted" udgave af Lynx, der er konstrueret for 40 år siden, som Danmark har anvendt i snart 32 år. Nogen vil hævde, at det er en ny helikopter, men den er i al væsentlighed baseret på Lynx. Den er kun bestilt i et antal på 28 stk. til Royal Navy. Udviklingsomkostningerne skal bæres af kunderne (UK og ?), for den er endnu ikke færdigudviklet og således ikke en "hyldevare". Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at der ikke er andre NATO-lande med Lynx, der har planer om anskaffelse af AW159.

AW159 må desuden siges at være et betænkeligt køb med baggrund i de dokumenterede problemer med EH101, der også er fremstillet af producenten AgustaWestland. Der har været en lang række problemer med leverance af diverse reservedele over en lang årrække til Lynx - der af samme årsag ikke har kunnet levere det ønskede antal flyvetimer i mange år. AgustaWestland er også et problematisk firma med hensyn til modkøb.

2.2. MH-60R (Seahawk).

Udviklingen af denne helikopter startede for omkring 30 år siden, og den er specifikt udviklet til brug for ubådsjagt fra fregatter i US Navy af Sikorsky. Kabinestørrelsen er lille og tilmed lav. MH-60R er ikke udstyret med harpun til fastholdelse på skibsdækket, og den er heller ikke udstyret med flotation gear som ekstra sikkerhed ved en eventuel nødlanding på vand. Hvis disse systemer skal installeres, vil det betyde flere modifikationer af "hyldevaren", og Danmark vil som kunde skulle betale for dette, herunder udvikling, afprøvning og dokumentation.

Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at denne helikopter vejer omkring 5 ton mere end Lynx for nogenlunde tilsvarende præstationer, men det skal naturligvis ses i lyset af det noget aldrende grunddesign af skrog, rotor og motorer - selv om der er ny elektronisk indmad. Størrelse og vægt betyder, at inspektionsskibenes hangar og helikopterdæk skal ombygges.

3. Forsvarets løsning - er der fornuft i den?

Med baggrund i ovenstående summariske gennemgang af kandidaterne er det min opfattelse, at ingen af kandidaterne er egnede med baggrund i fx al for stor andel af forældet teknologi. Det skal også ses i lyset af, at det er den største materielinvestering i denne forligsperiode. Der vil i fremtiden blive reducerede driftsmidler i forsvaret, og det stiller store krav til "fornuftige" driftsomkostninger (flyvetimepris).

3.1. I henhold til Forsvarets Materieltjenestes anskaffelsesplan forventes typevalget at finde sted i løbet af sommeren 2012 og en underskrivelse af kontrakt i 3. kvartal 2012.

3.2. Det ser således ud til, at forsvaret igen, igen er i færd med at foretage uhensigtsmæssige dispositioner vedrørende indkøb af flyvende materiel - fx i lighed med anskaffelsen af EH101 og tidligere "Tårnfalken" - og det forekommer hverken at være politisk acceptabelt eller økonomisk forsvarligt.

3.3. Jeg ser forsvarets løsning som ufornuftig, og resultatet bliver enten pest eller kolera.

4. Mulig løsning.

Folketinget har pålagt forsvaret besparelser i de kommende år, og den nye Forsvarschef har allerede forbavsende tidligt efter sin tiltræden meldt ud, at alt er i spil, herunder specifikt en mulig annullering af den længe ønskede anskaffelse af skibsbaserede helikoptere.

Hvis man har det fornødne mod og den nødvendige politiske vilje, så kunne der fremadrettet findes en løsning, der på kort sigt løste de mest påtrængende problemer og på lang sigt sikrede, at en materielinvestering opfylder de rimelige krav til fremtidssikret indkøb af skibsbaserede helikoptere i et tilstrækkeligt antal. Antallet vurderes til ikke at være under 12 under indtryk af opgaver og antallet af helikopterplatforme.

Mit forslag er følgende:

4.1. Forsvaret aflyser de igangværende forhandlinger med de 2 helikopterfabrikanter selv om det må forventes, at der skal betales et beløb som kompensation for firmaernes ulejlighed.

4.2. Forsvaret pålægges at prioritere de nødvendige ressourcer - både penge og personel - til en hurtig og målrettet indsats med henblik på at producere det nødvendige antal flyvetimer på de 7 tilbageværende Lynx for en periode på op til 3 - 5 år. Flyvetimerne kan således anvendes som forudsat i forsvarsforliget til uddannelse, udstationering og løsning af andre opgaver, der hidtil ikke har været løst med baggrund i prioritering af flyvetimer til rådighed.

4.3. Forsvaret foretager sammen med politikerne en gennemgribende nyevaluering af de krav, der skal opstilles til indkøb af skibsbaserede helikoptere under indtryk af politiske visioner og materielmæssige muligheder.

Kravene skal danne baggrund for en fornyet gennemgang af kandidater og en udvælgelse, der hovedsagelig baserer sig på de nyeste teknologiske udviklinger, herunder en betydelig grad af fokus på opgaver over lange distancer i fx det arktiske område. Det må opstilles som et naturligt krav, at det fx er muligt at overflyve Grønland fra kyst til kyst visse steder.

Med venlig hilsen

Villy Schjøtt